

Tariffnemnda
Postboks 4720 Torgarden
7468 TRONDHEIM

Vår dato: 12.09.2022
Deres dato: 04.07.2022
Vår referanse: TN 2022 - KW
Deres referanse: 2022/11

HØRINGSSVAR – BEGJÆRING OM FORTSATT ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALER PERSONTRANSPORT FOR TURBIL

1. INNLEDNING

Det vises til Tariffnemndas høringsbrev knyttet til begjæring om fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for persontransport for turbil. Fristen for å inngi hørings svar er 12.09.2022.

Dette høringsbrev er inngitt på vegne av NHO og tilsluttede landsforeninger.

NHO vil innledningsvis påpeke at vi er opptatt av ordnede arbeidsforhold og at en allmenngjøring innen rammene av allmenngjøringsloven, herunder Norges EØS-rettslige forpliktelser, i enkelte tilfeller kan være et hensiktsmessig virkemiddel. NHO finner imidlertid grunn til å stille spørsmål ved om allmenngjøring generelt sett er et riktig tiltak for å motvirke utfordringer i deler av arbeidslivet. Allmenngjøring er uansett bare ment å være et midlertidig virkemiddel.

Allmenngjøringsloven stiller krav til dokumentasjon for at utenlandske arbeidstakere utfører arbeid på vilkår som er samlet sett dårligere enn gjeldende tariffavtale mv., jf. § 5. NHO vil fremheve at Tariffnemnda har en fakultativ adgang til å beslutte allmenngjøring, noe som innebærer at nemnda må vurdere behovet for allmenngjøring og forholdsmessigheten av det enkelte vedtak sett i forhold til den foreliggende dokumentasjonen.

2. KOMMENTARER TIL UTKASTET TIL FORSKRIFT

2.1. Overordnet

For det tilfelle at Tariffnemnda kommer til at det er grunnlag for videreføring av allmenngjøringsforskriften, har NHO og tilsluttede landsforeninger noen konkrete innspill til utformingen av forskriften, jf. nedenfor.

2.2. Forslagets § 5 – utgifter til kost og losji

Dagens bestemmelse om dekning av utgifter til kost og losji kom inn i forbindelse med den første allmenngjøringen innenfor turbilområdet i 2015. Tariffnemndas flertall laget da en egen ordlyd, som er en slags sammenfatning av de bestemmelsene som regulerer kost og losji for turbussjåfører i Bussbransjeavtalen. Fra protokoll 5/2015 av 27.05.2015 heter det:

"Nemndas flertall, medlemmene Øydegard, Holden, Smith Ulseth, Bodding, Gulbrandsen og Stordrange viser til begjæringen, hvor det foreslås at følgende bestemmelser skal allmenngjøres:

- Arbeidsgiver skal ved turer med overnatting sørge for at sjåføren får fullverdig hvile på tilfredsstillende innkvarteringssted, med dusj og toalett, fortrinnsvis enerom.
- Dersom nødvendige måltider ikke er dekket av oppdragsgiver, godtgjøres disse av arbeidsgiver.

Flertallet legger til grunn dekning av merutgifter ved opphold utenfor hjemmet utgjør en vesentlig del av utbetalingen for sjåførere, også for norske arbeidstakere, og mener det er nødvendig å forskriftsfeste dekning av utgifter til kost og losji for å sikre likebehandling av utenlandske og norske sjåførere. Flertallet viser til at sjåførene i mange tilfeller får dekket kost og losji av oppdragsgiver. Flertallet mener derfor det vil være mest hensiktsmessig å fastsette en bestemmelse om at det skal inngås avtale om dekning av kost og losji. En slik bestemmelse vil også være mest i samsvar med tilsvarende bestemmelser i andre allmenngjøringsforskrifter."

Som det fremgår av det siterte, vil oppdragsgiver i mange tilfeller få dekket kost og losji av oppdragsgiver. I de tilfellene sjåføren får dekket kost og losji av oppdragsgiver, skal det ikke betales noe mer for dekning av de samme kostnadene.

Dagens ordlyd gir frihet til å velge mellom dekning av kost og losji på den ene siden eller dekning etter regning/ fast diettsats eller lignende på den annen side. En slik avtalefrihet er etter NHOs oppfatning hensiktsmessig, i det det er mange ulike varianter for dekning av kost og losji. Den foreslåtte ordlyden innebærer at avtalefriheten oppheves. NHO er imot en slik absolutt utformet forskriftsbestemmelse.

2.3. Forslagets § 6 – utbetaling av lønn

NHO er imot at det skal allmenngjøres et bestemt tidspunkt for utbetaling av lønn. Den underliggende tariffavtalen innebærer at partene på den enkelte bedrift kan avtale betalingsordninger. Utbetalingstidspunktet kan derfor variere fra bedrift til bedrift. Dersom det fastsettes et bestemt tidspunkt for utbetaling av lønn (f. eks til den 20., slik forslaget legger opp til), vil det ha den konsekvens at deler av lønnen må betales forskuddsvis. Dette vil være en stor endring for mange bedrifter, som i dag betaler etterskuddsvis. Særlig praktisk med etterskuddsvis betaling er det for tilkallingsvikarer for å dekke opp sesongtopper og fravær.

Det er også grunn til å understreke at fastsettelse av et bestemt utbetalingstidspunkt i realiteten innebærer å fastsette lønns- og arbeidsvilkår som ikke følger av en tariffavtale. Slike vilkår kan Tariffnemnda bare fastsette dersom det foreligger "særlige tilfeller", jf. allmenngjøringsloven § 6 (1) annen setning. Etter NHOs oppfatning må terskelen for å fastsette slike ikke-tariffavtalte vilkår ligge høyt.

3. KOMMENTARER TIL ARBEIDSTILSYNETS BREV

Arbeidstilsynet har i brev av 01.04.2022 pekt på en del utfordringer knyttet til anvendelsen av forskriftene om delvis allmenngjøring av tariffavtalene. Dette gjelder særlig de håndhevelsesutfordringer som Arbeidstilsynet beskriver, som følge av at forskriftene kan oppleves som tvetydige eller uklare. Som et

alminnelig synspunkt ber Arbeidstilsynet Tariffnemnda sørge for at forskriftene i større grad står på egne ben.

På et overordnet plan ønsker NHO å minne om at Tariffnemndas praksis er basert på at det skal være – så langt det er mulig – samsvar mellom den allmenngjorte forskriften og den underliggende tariffavtalen. I de tilfeller hvor forskriftsteksten byr på tvil, vil den underliggende tariffavtalen være et viktig tolkningsmoment. Dersom den underliggende tariffavtalens ordlyd ikke gir svar, kan tariffpartene selvsagt kontaktes knyttet til praksis. Så vidt vites har NHO alltid svart på spørsmål om tolkning og praksis knyttet til allmenngjorte tariffavtaler, uavhengig av om det er Arbeidstilsynet eller andre som har spurt. Metodikken for tolkning av delvis allmenngjorte tariffavtaler har derfor visse sætrekk. Men at dette må være metoden for tolkning av allmenngjorte tariffavtaler følger etter NHOs oppfatning av selve reguleringsmetodikken. Det er tariffavtalen som er delvis allmenngjort.

Så er det ikke alltid at tariffpartene er enige om hva som er riktig tolkning av tariffavtalen eller hva som er riktig praksis. At det kan være utfordrende for håndhevelse av forskriften er ikke vanskelig å forstå. Men det er ikke alle spørsmål knyttet til tolkningen av en tariffavtale som nødvendigvis er klarlagt. At noen spørsmål blir stående ubesvart, kan skyldes tariffpolitiske prioriteringer. Etter NHOs oppfatning er det ingen god løsning at forskriftene skal stå på egne ben, som Arbeidstilsynet tar til orde for. En situasjon hvor tariffavtalen og den allmenngjorte tariffavtalen ikke har lik regulering, vil være et skritt mot å undergrave tariffavtalen som reguleringsverktøy. Til tross for håndhevning utfordringene Arbeidstilsynet peker på – som det erkjennes at kan være reelle – er NHO ikke enig i en reguleringsmetodikk som gjør forskriftene autonome i forhold til forskriften.

Arbeidstilsynets særlige merknader knyttet til kost og losji, brevets punkt 5, har kommentert ovenfor i punkt 2.2.

Med vennlig hilsen

Nina Melsom
Næringslivets Hovedorganisasjon
Direktør Arbeidsliv og tariff